

Rejserapport Seminar i Sisimiut

KANUKOKA seminar: Samarbejde på børne- og ungeområdet 11.-13. September 2011

KANUKOKA afholdt i september 2011 et seminar, der havde til formål at styrke det tværfaglige samarbejde på børne- og ungeområdet på landsplan. Borgmestre fra de 4 kommuner samt socialchefer og andre relevante medarbejdere på børne- og ungeområdet deltog i seminaret.

Det blev diskuteret hvorledes tværfagligt samarbejde og vidensdeling med fordel vil kunne implementeres i arbejdsgangene i praksis. Det vil naturligvis have stor betydning for effektiviteten og kvaliteten i vores indsatser.

Der blev opfordret til styrket samarbejde mellem social- og skoleområdet, samt mellem det offentlige og NGO'erne, med henblik på bedre koordinering af indsatser og vidensdeling. Det blev ligeledes understreget, at det er ledelsens ansvar at implementere hensigtsmæssige arbejdsgange i den offentlige "forretning".

Kammagiitta – Fri for mobberi kampagnen blev lanceret og præsenteret. Projektet er et samarbejde mellem Red Barnet og Selvstyret og har modtaget midler fra Mary Fonden. Kammagiitta skal efter planen lanceres i hele landet.

KANUKOKA og Selvstyret præsenterede sidst på seminaret startfasen af en intention om at implementere et ensartet og landsdækkende system for vidensindsamling og -spredning. Systemet skal sikre at information bliver lettilgængelig og systematiseret, således at hver by eller medarbejder ikke har sit eget "lukkede" system. På seminaret blev deltagerne opfordret til at komme med deres behov og ønsker til et sådant system.

MIPIs deltagelse

MIPI blev inviteret til at deltage med et oplæg omkring vidensdeling, tværfagligt samarbejde og evaluering af indsatser. Herudover deltog MIPI som observatører, idet seminaret var en oplagt mulighed for at høre, hvad der rører sig på børne- og ungeområdet i de forskellige kommuner.

Vi ønskede desuden at benytte lejligheden til at opfordre de enkelte kommuner til at orientere MIPI om deres indsatser og projekter, idet MIPI bruger meget til på at opsøge information. Denne tid kunne bruges langt mere konstruktivt, hvis de forskellige aktører på børne- og ungeområdet blev bedre til at informere MIPI på eget initiativ.

MIPIs oplæg

Indledningsvis tydeliggjorde vi MIPIs funktion og rolle i samfundet, både for at sikre at alle deltagere var informeret om, hvad MIPI beskæftiger sig med, og for at redegøre for vores baggrund for at give det efterfølgende oplæg.

Vidensdeling

I vores oplæg lagde vi vægt på behovet for en systematiseret vidensdeling. Både MIPI, men også kommunerne og Selvstyret, spilder hvert år mange ressourcer på at starte forfra i vidensindsamlingen, fordi informationerne er så svært tilgængelige. Det er et samfundsmæssigt problem vi ikke bør negligere, da midlerne kan bruges langt mere konstruktivt.

I et samfund som vores med de store afstande er det endnu vigtigere, at vi får opbygget et system, der gør det nemmere for os at dele vores erfaringer og gode ideer, da de ellers stranded lokalt, og det er meget ærgerligt. I yderste konsekvens begrænser det fremdrift og udvikling i samfundet, fordi vi hele tiden skal starte forfra.

Den store udskiftning i personale, som vi alle kender til, gør det blot endnu mere nødvendigt at indføre et system, der ikke afhænger af den enkelte medarbejder de enkelte steder.

Det er helt umuligt at opbygge et *vedvarende* nationalt overblik over indsatser og projekter, så længe der ikke findes et system, der gør viden og erfaringer lettilgængelige. Det er meget uhensigtsmæssigt. Eksempelvis blev Else Christensens nyligt afsluttede rapport om sociale indsatser i Grønland på børne- og ungeområdet i 2011 præsenteret på seminaret, og umiddelbart melder spørgsmålet *hvad så med næste år?* sig. Det er ikke MIPIs intention at negligere det arbejde, der udført med at udarbejde rapporten, kun at understrege, at behovet for et kontinuerligt overblik fortsat er udtalt.

Et nationalt system vil også gøre det lettere at sætte ind med de rette indsatser de rigtige steder, det vil altså gøre det lettere at koordinere indsatserne på en hensigtsmæssig måde.

Tværfagligt samarbejde

Dernæst efterlyste vi koordineret og organiseret tværfagligt samarbejde. Vi kan lære rigtig meget af hinanden, både som faggrupper og som mennesker, og det giver god energi og dynamik i ens arbejdsliv. Det kræver dog, at vi kan tale sammen i en positiv og åben atmosfære frem for at enhver holder på sit, og føler sig truet af andre måder at gøre tingene på. Det er nødvendigt at acceptere, at forskellige faggrupper har forskellige udgangspunkter, og at det kan være en rigtig positiv ting.

En anden fordel ved tværfagligt samarbejde er, at man kan diskutere muligheder, udfordringer og forhindringer fra et bredt fagligt perspektiv, derved er man bedre forberedt på at varetage opgaven fornuftigt og professionelt. Det kan kun styrke indsatserne eller projekterne.

Som udgangspunkt er vi alle enige om målet, nemlig at skabe et bedre samfund for os alle sammen, nu skal vi bare finde en fælles vej til at nå målet.

Evaluering

MIPI mener at evaluering er vigtig del af arbejdsprocessen, da det sætter gang i en sund perspektivering, hvor man får vendt både positive og negative sider af forløbet. Det giver en rigtig god ballast til næste projekt eller opgave, i stedet for bare at lade stå til eller gøre som man plejer.

Det giver desuden mulighed for at sortere indsatser, der ikke virker, fra, så midlerne kan bruges på andre tiltag, der har en synlig positiv effekt. Det vil ligeledes medvirke til at

kunne koordinere indsatserne bedre og bruge vores sparsomme midler mere hensigtsmæssigt.

Der udkommer fra Selvstyret med jævne mellemrum større evalueringsrapporter, der deles på nationalt plan. Det mener MIPI er meget konstruktivt, såfremt vi benytter os af dem. Andre inspirationskilder er eksempelvis Børne- og ungestrategien, der giver et klart billede af behov og muligheder i arbejdet for børn og unge. Der findes således allerede mange erfaringer og ideer man kan trække på, nu skal vi omsætte det til handling.

På seminaret var alle deltagere enige om, at tværfagligt samarbejde er vejen frem, derfor benyttede MIPI lejligheden til at understrege, at nu har vi talt om det længe nok, det er tid til at handle!

Vi er blevet bedre til at integrere tværfagligt samarbejde i projektarbejde, hvilket Kammagiitta og NAKUUSA jo er gode eksempler på. Nu skal vi have det organiseret i den daglige arbejdsgang også.

Lancering af Kammagiitta – Fri for mobberi

Martha Abelsen, KANUKOKA, indledte seminaret med at redegøre for projekt Kammagiitta. Nøgleværdierne for projektet er tolerance, accept, respekt, omsorg og godt kammeratskab. Formålet med at lære børn og unge om disse begreber, fører direkte til projektets vision: bedre trivsel og tryghed i hverdagen for vores børn og unge. Værdierne skal indføres via Den gode skole og Den gode daginstitution, og ambitionen er, at projektet skal indføres løbende over hele landet. Mobberi kan få alvorlige personlige konsekvenser for et barns videre liv, og det betyder at vi som samfund bør tage det meget alvorligt.

Lars Netteberg, Red Barnet, understregede i forlængelse heraf, at mobning er et komplekst problem, der kan medføre mange forskellige negative følgevirkninger for de involverede parter, og dermed for samfundet som helhed.

Kammagiitta – Fri for mobberi, tager udgangspunkt i en ny tilgang til mobning, der ikke fokuserer på de involverede individer (dvs. "ondt" barn der mobber/stakkels offer/passiv tilskuer), men koncentrerer sig om det negative mønster i gruppen, der skal ændres til positive relationer. Det er samtidig meningen, at værdierne i projektet skal leges ind i børnene, for at sikre børnene så positivt en tilgang til begreberne så muligt.

Målgruppen for projektet er børnehave-3. klasse, men det understreges, at der er tre aktører involveret i processen; børn, lærere/pædagoger og forældre. Det er vigtigt at inddrage alle parter, da de alle har stor indflydelse på børnenes dagligdag.

Projektet har endelig været meget opmærksom på at tilpasse materialet til grønlandske forhold.

Palle Christiansen, Naalakkersuisog for Uddannelse og Forskning, udtrykte, at der desværre er behov for projekt Kammagiitta, og at projektet derfor skal integreres som en hjørnesten i forbedringen af Den gode skole og Den gode daginstitution. Naalakkersuisut vil følge projektet, der med tiden skal implementeres på alle skoler i Grønland.

Palle Christiansen fremhævede desuden, at projektet inkluderer forældrene i processen, da det er vigtigt at påpege, at forældrene også har et ansvar for deres børns trivsel og adfærd.

Som en lille sidebemærkning tilføjede Palle Christiansen med glimt i øjet, at vi voksne og måske politikere i særdeleshed, også kunne have gavn af projektet materialet.

Birgitte Snabe, Mary Fonden fortalte lidt om baggrunden for projektet, der er gennemført på udvalgte skoler i Danmark. Kronprinsesse Mary overførte projektet til Danmark fra Australien og så siden muligheden for at tilpasse materialet til Grønland, da projektet har vist sig at være meget effektivt. Med støtte fra Mary Fonden er der udarbejdet materiale, der er tilpasset grønlandske forhold. Det er nu op til aktørerne på børne- og ungeområdet og deltagerens ansvar at implementere det.

Hun udtrykte håb om at Kammagiitta – Fri for mobberi bliver en succes i Grønland, og vil være med til at forbedre trivsel og tryghed for mange børn i deres videre liv.

Opsamlende debatmøde

Det blev besluttet at nedsætte en styregruppe, der skal koordinere implementeringen af projektet på landets skoler og daginstitutioner. Styregruppen skal være på plads senest d. 1. december 2011.

Der er allerede et undervisningsforløb under udarbejdelse, dette projekt er vigtigt og bør derfor prioriteres. Det er desuden en oplagt mulighed for at styrke samarbejdet mellem skole og forældre, og derved inddrage forældrene mere i deres børns skolegang og trivsel. Som afrundende bemærkninger blev der talt om, at det manglende tværfaglige samarbejde generelt ikke skyldes uvilje, men der er simpelthen behov for et forankret system, der kan understøtte organiseringen af det tværfaglige samarbejde på nationalt plan.

Workshop, socialområdet og skoleområdet.

Kommune Kujalleq udtrykte ønske om at sætte omsorgssvigtede børn og unge mere i fokus. Det vil være oplagt at udnytte vidensdeling og tværfagligt samarbejde til at få diskuteret muligheder og begrænsninger på området, samt forsøge at koordinere rettigheder med behovet for kompetencer de enkelte steder. Desuden skal personalet have bedre mulighed for personlig udvikling.

Kommunen startede i september 2011 et uddannelsesforløb op i tre moduler med plads til 20 studerende ad gangen.

Modulerne behandler følgende emner:

- Tværfaglighed
- Interventionsformer
- Viden om omsorgssvigtede børn og familier.

Forløbet tager 2 måneder og skal give de studerende indblik i begreber som normal udvikling vs. omsorgssvigtetes udviklingsmønstre, traumer og positiv pædagogik og psykologi.

Foreningen Grønlandske Børn starter projekt Sapiik i samarbejde med kommunen. Det er en mentorordning ung og ung imellem, der har til formål at styrke de unges selvtillid og sociale kompetencer, og motivere dem til at tage en ungdomsuddannelse.

På trods af den store personaleudskiftning arbejder man i kommunen på at inddrage så mange aktører som muligt i arbejdet med børn og unge, og man har en god dialog mellem kommune, politi, sundhedsvæsen, miljøarbejdere og frivillige.

Kommunen er desuden opmærksom på, at nogle forældre kan tænke "kreativt" og udnytte weekendtilbud til børn og unge som en slags pasningsordning, så de selv kan feste.

Qaasuitsup Kommune

I Qaasuitsup fokuseres på forebyggelse, i form af tidlig indsats, væresteder og aktiviteter for børn og unge.

Kommunen har indført samtalepersoner på skolerne, som eleverne kan tale med om store og små ting, alt efter behov.

I samarbejde med Red Barnet er der oprettet et hus for unge mødre, der fungerer som værested. Der er desuden støttegrupper for piger, der har været udsat for seksuelle overgreb.

Pengene er små, men kommunen gør en stor indsats, blandt andet ved at prioritere sine fokusområder, for at sikre at midlerne bruges bedste muligt.

Qeqqatta Kommune

Kommunen prioriterer tværfagligt samarbejde i forbindelse med forebyggelse, tidlig indsats og afholder regelmæssige netværksmøder. Netværksmøderne har desuden til formål at inkludere og engagere forældrene i et tættere samarbejde med skolen omkring deres børns trivsel. Dialog skal være med til at styrke ansvarsfordelingen mellem forældre og de professionelle aktører omkring barnet, dvs. lærere, pædagoger o.lign.

Der er blevet nedsat arbejdsgrupper og styregrupper, der har til formål at implementere et fagligt løft, definere en klar ansvarsfordeling og kompetencefordeling i kommunen. Ved at udarbejde tydelige handleplaner udnyttes ressourcerne bedre.

Ud over tidlig indsats og andre tiltag, har kommunen fokus på restgruppen, der efter endt folkeskole ikke kommer videre. Denne gruppe har også brug for opmærksomhed, da de ofte har brug for et lille skub for at komme videre i tilværelsen.

Generelt set forsøger kommunen at have en helhedsorienteret tilgang til udfordringerne på børne- og ungeområdet, da det hele ofte hænger sammen alligevel.

Kommuneqarfik Sermersooq

Der er også rigtig mange tiltag i gang over hele kommunen. Også i Kommuneqarfik Sermersooq er fokus på en helhedsorienteret tilgang til indsatserne.

Der fokuseres på tidlig indsats og familieorienterede indsatser, eksempelvis dukkeprojektet, familieudviklingskurser, støttegrupper m.v.

Der ansættes AKT-lærere (Adfærd, Kontakt og Trivsel), der arbejder med inklusion som nøglebegreb. Skolerne skal blive bedre til at håndtere børn med adfærdsproblemer eller andre udfordringer, således at de ikke nødvendigvis tages ud af klassen for at modtage specialundervisning. Det er selvfølgelig en balancegang at finde den rette løsning for hvert enkelt barn eller klasse.

Kommunen er desuden i gang med en forsøgsordning med fjernundervisning, da det ikke altid er muligt at skaffe lærere til bygderne. Det er en mulighed for at imødekomme og sikre børn og unges ret til at modtage undervisning i yderdistrikterne, på trods af lærermangel. Kommunen har ansat to rejselærere der kan sendes ud efter behov, ofte mellem 2 uger eller 3 måneder hvert sted. Foreløbig er der kommet positive tilbagemeldinger på ordningen.

Som forsøg er kommunen ligeledes ved at opbygge et socialt rejsehold, der i samarbejde med de lokale ressourcepersoner kan behandle relevante sager. Det understreges, at det er et samarbejde med de lokale samfund, og ikke en kontrolenhed. Kommunen ønsker at udbygge samarbejdet til også at inkludere sundhedsvæsenet og skolen.

Seminarets hovedbudskaber

- Det er vigtigt at mødes regelmæssigt, løbende dialog er vigtig for samarbejde og fremdrift.
- Vi må være solidariske i bestræbelserne på at nå vores fælles mål – at overholde børns ret til en tryk barndom.
- Sammenhængende tiltag med fælles udgangspunkt i Børne- og ungestrategien.
- Der er stort behov for uddannelse og systematik i indsatserne.
- Hver by/kommune bør have et rejsehold, der kan varetage både planlagte og akutte ture.
- Forebyggelse er vigtig – udgangspunkt i planlægning frem for brandslukning = bedre udnyttelse af ressourcerne.
- Tværfagligt samarbejde skal integreres i arbejdsgangene.
- Det er tid til handling! Det er ledelsens ansvar at implementere konstruktive arbejdsgange og arbejdsmiljøer.
- Indgroede vaner kan være svære at bryde – Vi skal støtte nytænkning frem for at bremse den!
- Alle børn i Grønland skal sikres et forsvarligt og godt skoleforløb både fagligt og socialt.
- Vi skal have et system, der sikrer effektiv og kontinuerlig vidensdeling.

Afsluttende bemærkninger

Det blev på seminaret slået fast, at tværfagligt samarbejde, vidensdeling og helhedsorienterede indsatser er nødvendige for at sikre fremdrift og bedre trivsel blandt børn og unge i Grønland. Det blev besluttet at nedsætte en koordinationsgruppe, der får til opgave at udarbejde et kommissorium for det videre arbejde med at implementere de fælles mål for bedre tværfaglig samarbejde og mere systematisk vidensdeling. MIPI håber, at dette seminar efterfølges af handling.